

מדריך לפיתוח והפקת מוצר מארגי למנחה

(זמני – לא להפצה)

מנחם אב תשע"ח, אוגוסט 2018

"כף אקט חינוכי נובע מאצרכת ערכית וחזון מוכר ואחייב, שמוון
להשפיע על זהותו היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של התלמיד"
(מוטו של תכנית מארג)

רציונל – "למה" מוצר מארגי?

הפקת מוצרים מארגיים שתכניהם עוסקים בחיבור החינוך לזהות עם תחומי הדעת וכל המיומנויות הלימודיות, מגלמת ומאפשרת רמה ומיקוד עמוקים ומדויקים של תהליכים מבררי זהות בקרב כל קהילת בית-הספר. בתי-הספר המפיקים מוצרים מארגיים החל מסופה של שנה א' בתכנית מארג (כתוצר מהתנסות האורך המארגית), מאפשרים לעצמם להביא אל קהילותיהם את בשורת החינוך היהודי-ישראלי כשהוא ארוג היטב לתחומי הדעת הנלמדים בשגרת בית-הספר ועל פי דרישות משרד החינוך. זוהי דרך נוספת שבאמצעותה משפיע בית-הספר על זהותם היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של הלומדים, באמצעות לימודם, הטמעתם והפצתם של המוצרים לכל קהילת בית-הספר.

מערכת החינוך מפיקה מוצרים חינוכיים-לימודיים שונים כדי לקדם את מטרותיה: מארזים, משחקים, אתרי אינטרנט, סרטים, תכניות, ספרי לימוד ועוד. פיתוח מוצרים כאלה נעשה בדרך כלל על-ידי מפתחים מקצועיים חיצוניים לבית-הספר, ולעתים קרובות חיצוניים אף למשרד החינוך עצמו המזמין את פיתוחם דרך גופים המתמחים בכך. מוצרים אלה נותרים "רחוק" מעיני אנשי החינוך וההוראה ותחושת השייכות והבעלות אליהם - רופפת. מוצרים מארגיים המהווים תכניות לימוד ואשר פותחו בבית-הספר ע"י חברי הנהגה וצוותים ממליאת בית-הספר, מעצימים את "גאונות היחידה" מפני שהם "שלנו" ומפני שהם ייחודיים, הם מבדלים ומצבים את בית-הספר באשר הם מגלמים את ההיבטים שבית-הספר בחר להדגיש בהם - כך מושגות גם המחויבות להפעלתם ותחושת השייכות והבעלות על הלמידה כולה. הניסיון מראה שמהסיבות הללו, גדלה התלהבות התלמידים מלמידה באמצעות מוצרים מארגיים שפותחו בבית-הספר והותאמו אל הלומדים ע"י צוות המורים.

תכנית מארג מציעה לבתי-הספר להפיק מוצרים מארגיים התואמים את צרכי הייחודיים, ואשר נושאים מסרים שנועדו לטפח ולהבנות את הזהות היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של הלומדים, לצד יישום הידע המיוחד שאותו נושא כל מוצר. מורים ו/או תלמידים המפיקים מוצרים, עוסקים בפעילות לימודית מפתחת חשיבה וזהות והם מהווים ביטוי מוחשי לחתירה מתמדת למצוינות.

תרומתו של המוצר המארגי טמונה גם ביכולת שלו להפיץ את הליבה הערכית של בית-הספר אל התלמיד דרך הנושא/התכנית/הסוגיה/הדילמה/ההתנסות/הפעילות הנבחרת. בכך מועצמת נראותו של הפרופיל בכל תחומי החיים של בית-הספר וחברי קהילתו מקבלים את אותם המסרים הערכיים-חינוכיים בכל תכנית, התנסות, פעילות, כנס, טקס, טיול וכד' – מסרים המופצים מכל אנשי החינוך וההוראה המביאים לידי ביטוי בולט את מקומה המכונן של הליבה הערכית כמעין המים החיים שלו. כך הופכת הרוח למעשה, והחזון הופך לדרך חיים.

ריבוי ועושר של מוצרים מארגיים שמכילים מפגשים לימודיים חווייתיים עם עולמות תוכן יהודיים, ציוניים ואזרחיים-דמוקרטיים, יאפשרו לתלמיד לקנות כלים ומיומנויות להתמודד עם דילמות אישיות הנובעות מהמתח המתמיד בין רצונותיו וצרכיו מול דרישות החברה והקהילה. המוצר מאפשר חשיפה

מתמדת מובנית ומאורגנת בכל תחומי החיים של בית-הספר לאורך שנים, והוא מסייע לתלמיד לעסוק בבניית זהותו כאזרח יהודי במדינת ישראל הדמוקרטית.

שימוש מוקפד במדריך זה, יאחד את דרך העבודה שלנו וייצור 'משנה סדורה', מאורגנת ושיטתית, דבר שיבטיח איכות טובה ועמוקה של מוצרים מארגיים שבהפקתם לא חמק מעינינו דבר, ובראשם כל נושאי המגוונים של הזהות - ומכאן פתוחה הדרך להבניית זהות ולהשפעה על זהות התלמיד. הדיון בהפקת מוצר מארגי מאפשר לבדוק מחדש את התפיסה הערכית של בית-הספר בראייה מערכתית, להגדיר את המאגר הבית-ספרי שרוצים לפתח עבור התלמיד וליצור את "תכנית האימונים" - המפגשים בין המאגר לבין התלמיד שייטיבו את החינוך היהודי, הציוני והאזרחי-דמוקרטי בדגש חזק על היבטים 'זהותיים', ובחיבור לגופי התוכן שבוחר בית-הספר להביע במוצרים.

הגדרה: מהו מוצר מארגי ומהם מאפייניו המרכזיים?

- הוא "מתרגם" את חזון בית-הספר ומכוון למימוש חלקים שונים בדרכו הרעיונית והערכית.
- הוא כלי שבאמצעותו בית הספר מבקש להשפיע על זהותם היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של תלמידיו והוא מתייחס לרכיבי זהות ולדרכים להבניית זהות בקרב קהילתו.
- הוא מערך רחב, עשיר ופורה של יחידות לימוד, התנסויות ופעילויות המתייחס לרכיב זהות אחד מרכזי ומשקף את ביטויי השונים בתרבות היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית דרך הצגת שאלות, סוגיות ודילמות המפגישות בין רכיבי זהות אישיים-פנימיים לבין רכיבי זהות קולקטיביים יהודיים, ציוניים ואזרחיים-דמוקרטיים.
- הוא מוגש אל הלומדים באמצעות תכנים, נושאים ומתודות של הפדגוגיה החדשנית, ובראשם: פדגוגיה מוטת עתיד; תפקודי לומד של המאה ה-21; עקרונות המשחוק. בכך מממש המוצר המארגי את המטרות והיעדים של משרד החינוך כפי שהם משתקפים ב"מארג תכנון, ניהול והיערכות" ([מתנה](#) תשע"ט); בפדגוגיה של השאילה (שאלות עמ"ר); למטרות, ליעדים ולערכים של המקצוע החדש "תרבות יהודית-ישראלית".
- הוא מסייע להעשרת מאגר התכניות, ההתנסויות והפעילויות של בית-הספר ויוצר חידוש וגיוון. הוא איכותי ועדכני ומכוון ליצירת מערך מפגשים רלוונטיים בין התלמיד לבין המאגר.
- הוא מאפשר ללומד ללמוד ולהתנסות במרחב היהודי, הציוני והאזרחי-דמוקרטי, לברר את עמדתו ביחס למרחב זה ולגבש את זהותו. למידה זו משמעותה דיאלוג מתמשך ותנועה מתמדת במרחב היהודי, הציוני והאזרחי-דמוקרטי תוך הרהור וערעור, תהייה, תעייה וטעייה מתמידים, אשר באמצעותם נבנית זהות התלמיד. עמדה זו משקפת את "האני מאמין" של בית-הספר ביחס לדרך שבה בחר להבנות את זהות תלמידיו – הצהרה בדבר ההכרה בריבוי פניה של הזהות ובגווניה השונים.
- הוא נחשב לאחת הרמות הגבוהות ביותר של הבנת החומר העיוני בכך שהוא מגלם ידע והיבטי זהות גם יחד והוא "מוגש" בדרך שונה. מורים ו/או תלמידים המפיקים מוצרים, עוסקים בפעילות לימודית מפתחת חשיבה וזהות, ואלו מהווים ביטוי מוחשי לחתירה מתמדת למציונות בחינוך יהודי, ציוני ואזרחי-דמוקרטי.

- הוא מבטא עושר של מקורות וערכים שונים מסוגות שונות ומעולמות תוכן שונים (תנ"ך, משנה, תלמוד, ראשונים, אחרונים, ימי-הביניים, יהדות זמננו, פילוסופי, סוציאלי, פדגוגי, ערכי, ספרותי, דמוקרטי, ציוני, שירה מודרנית...).
- הוא מנכיח שאלות/סוגיות/דילמות כדי להביא אל הלומד התלבטויות והתנגשויות שיאפשרו לו לנוע במרחבים שעליהם מוצבים סימני שאלה המחייבים אותו להתאמת ולהתעמת, להרהר ולערער את רכיבי זהותו הפנימיים מול רכיבי זהות קולקטיביים המובעים במקורות עימם הוא נפגש במסע הלימוד.
- הוא מביע אריגות, שילובים, חיבורים והעמקות בין הפרופיל, הנושאים, המקצועות, המורים, האירועים, הזמנים, התכניות, ההתנסויות והפעילויות.
- הוא בנוי סביב ציר מארגן תוכני בדרך הייחודית שהתווה בית-הספר בפרופיל שכתב.
- הוא בעל נראות בכל תחומי החיים של בית-הספר: לימודי, תרבותי, פסי, קהילתי, ארגוני, חברתי (יש המוסיפים גם את התחום האישי).
- הוא מזמן לתלמיד למידה, העשרה, דיאלוג, פיתוח חשיבה, ויכוח, עימות ואימות, פתרון דילמות, מעורבות, השפעה על איכות החברה והסביבה בה הוא חי ואף אקטיביזם חברתי-קהילתי-אזרחי של ממש.
- הוא מכיל טבלה מארגית ומיוצג ע"י מפות מתווה המשמשות כמודלינג להתוויית המוצר.
- הוא מסתיים במשוב שתפקידו לברר את יכולת השפעת המוצר על זהות התלמיד.

מתווה המוצר מושתת על ארבעה צירים:

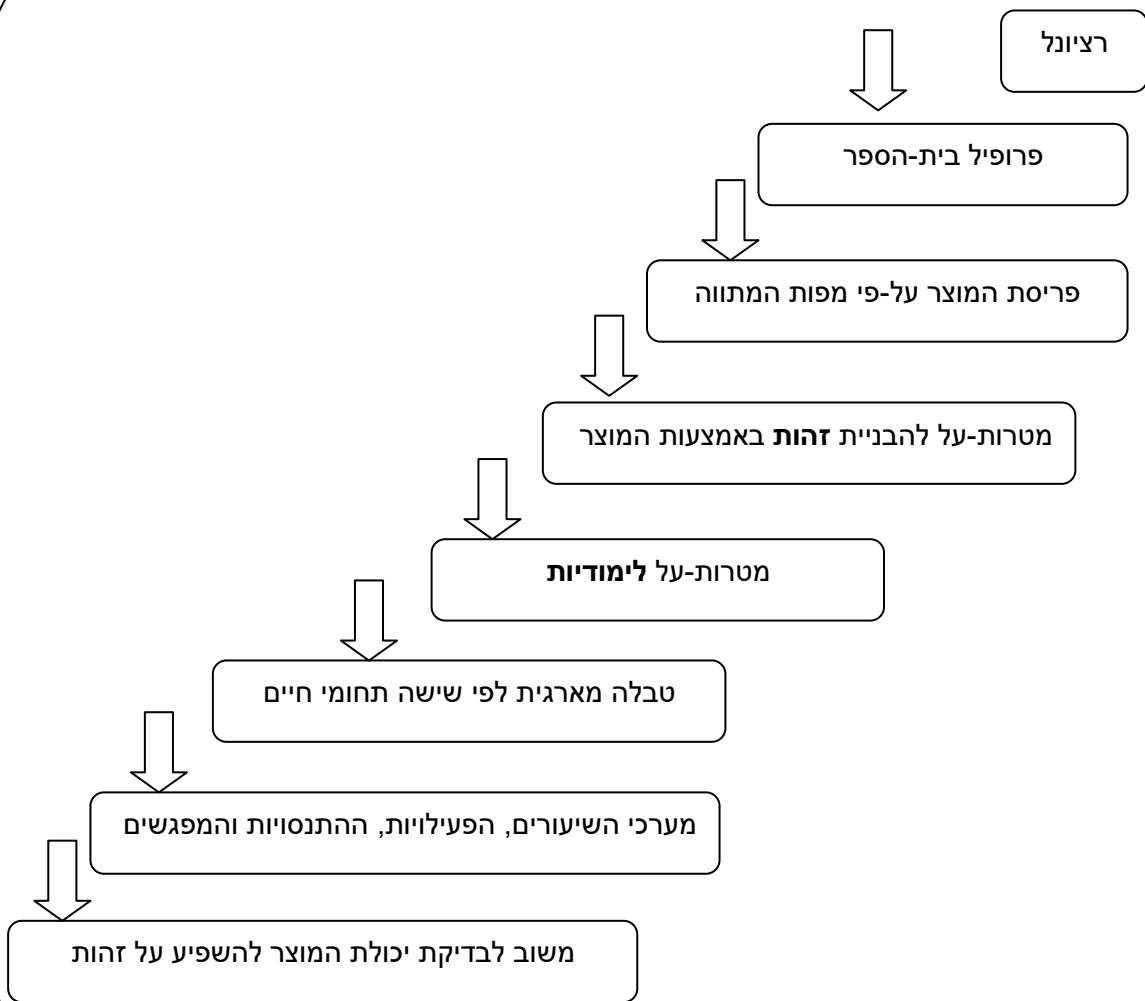
1. **ציר תוכני וערכי:** בלב המוצר תעמוד מערכת הערכים המרכזית והגורם המארגן הבית-ספרי.
2. **ציר התפתחות התלמיד:** המוצר מיועד לכל אוכלוסיית בית-הספר והוא יביע התפתחות סלילנית (ספירלית) של הלמידה בהתאמת התוכן לגיל הקוגניטיבי והרגשי-חברתי של התלמיד.
3. **ציר הזמן הבית ספרי:** כדי שהמוצר לא יונח על המדף, וכדי להפכו לדינמי ומתפתח, יש לשבץ את השימוש בו בלוח העבודה השנתי הבית-ספרי ולעגנו ב"לוח גאנט".
4. **ציר התוכן המרכזי:** בחירת התוכן בו יעסוק המוצר וכיצד ישולבו בו תחומי דעת נוספים ואחרים.

עוגנים להכנת מתווה למוצר המארגי:

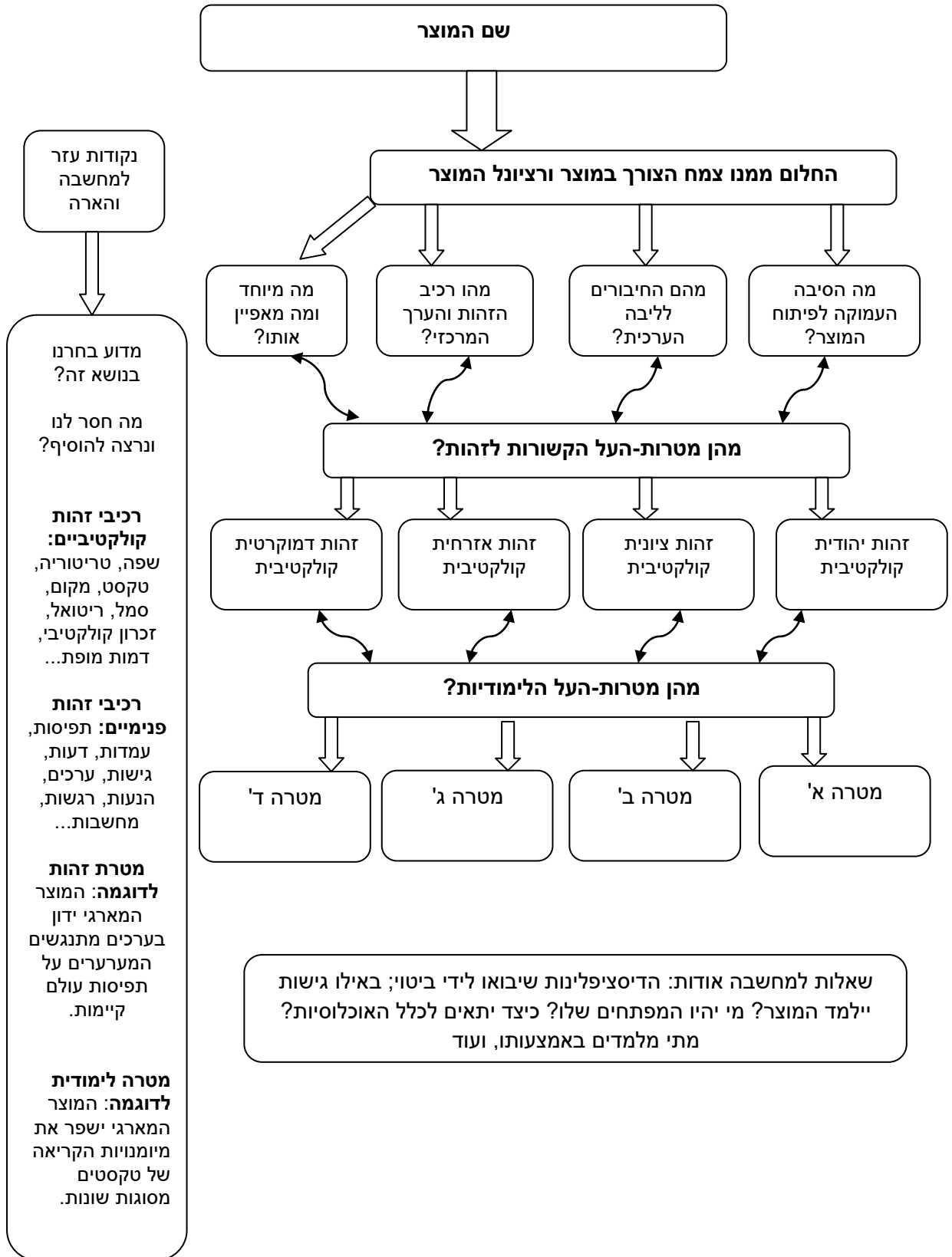
- **הנושא:** חשוב לזקק את נושא המוצר: האם המוצר מעמיק את הקיים? מחדש יש מאין? האם המוצר מהווה בסיס מבני כגון: טקס, טיול או שהוא מוצר תוכן? (כגון סוגיית השבת, דילמות סביבתיות, שאלות מדעיות-מוסריות-אתיות, אומנות וכיו"ב...).
- **הרציונל לבחירת הנושא למוצר:** מדוע בחרנו בנושא זה? מה נרצה לקדם באמצעותו? מה קיים בנושא זה בבית-ס? מה חסר ונרצה להשלים, לפתח ולהעמיק? מהו ה"למה" העמוק והמהותי של המוצר?
- **רכיב הזהות העיקרי:** כל מוצר נוגע ברכיבי זהות קולקטיביים שונים, אך יהווה כלי להעמקה ברכיב זהות קולקטיבי-מרכזי אחד, הנובע מהפרופיל הבית-ספרי ומהעיסוק החינוכי בבית-הספר.

- **הסוגיה/השאלה/הדילמה:** במוצר נרצה להפגיש את התלמידים עם התנגשות בין ערכים. מהו הערך המוביל בו תבחרו (מתוך הפרופיל הבית-ספרי)? לפחות שניים מהמוצרים יעסקו בהתנגשות בין ערכים יהודיים ואזרחיים סביב סוגיה הלקוחה מתכנית הלימודים הבית-ספרית.
- **הפתרונות האישיים היצירתיים המוצעים לדילמה/לסוגיה/לשאלה:** הידע הבסיסי הנדרש: מהם גופי התוכן בהם יעסוק המוצר (עקרונות פדגוגיה מוטת עתיד, דידיקטיקה, מיומנויות ותפקודי למידה, אופניות לשון, מיומנויות המאה ה-21, מקומה של השאלה הפורייה כחלק מהותי מתפקודי הלומד, וכד'); התאמת טקסטים/מקורות מעולם יהודי, ציוני ואזרחי-דמוקרטי והשיח הנוצר ביניהם. חשוב לציין את מקור הטקסט, הכותב/ת, שנת הכתיבה וההקשר בו נכתב הטקסט.
- **הדיסציפלינה (תחום הדעת) העיקרית שבה יבוא המוצר לכדי לימוד עיקרי וגוש התוכן המרכזי:** (לדוגמה: איכות סביבה / טבע / אמנות על היבטיה השונים / תנ"ך / מחשבת ישראל / מפתח הל"ב / כישורי חיים, ועוד).
- **המתודה שבאמצעותה יילמד עיקר המוצר:** באיזו גישה יילמד המוצר או חלקים ממנו (לדוגמה: טקס, כנס, חוויה, דף לימוד, טיול, למידת חברותות, חונכות, משחק, תערוכה, למידה מקוונת, למידה רב-גילית, וכד').
- **הערכה ומדידה:** פיתוח כלי הערכה ומדידה הבודקים את יכולת המוצר להשפיע על זהות התלמידים כחלק מעקרון "הרף העולה" הקשור לחתירה מתמדת למצוינות.
- **מערך בעלי התפקידים בקבוצת בניית המוצר ופיתוחו:** בכל קבוצה ראוי שיהיו מורים מתחומי דעת שונים, יועצת בית-הספר האמונה על שלב ההתפתחות וההתאמה הרגשית של המוצר לשלב הגיל, חברי צוות בעלי ראייה מעשירה כגון: חברי מנהלה ואדמיניסטרציה, סייעות, וכד'. כדאי לחשוב על הוספת תלמידים, הורים וחברי הקהילה הרחבה למעגל מפתחי המוצר המארגי.
- **שם המוצר:** רצוי ששם המוצר ייגזר מהגורם המארגן של בית-הספר ו"ישוחח" עימו בשמו, או ברמיזה של שמו ועם שמות יתר המוצרים.
- **קו עיצובי (שפת הויז'ואל):** כל המוצרים יספרו סיפור אחיד בקו העיצובי שלהם כדי לייצר שיווק נכון ואחיד, וכדי להטביע את שפת העיצוב הייחודית של בית-הספר: צבע הרקע, צבע גופן, סוג גופן, גודל גופן, לוגו (סמליל), אימוג'ים, דמויות, סמלים, ציטוטים ממקורות שונים, וכד'.
- **נראות פיסית של המוצר:** חשוב שהביטויים הפיסיים של המוצר יילקחו בחשבון כבר בשלבי התכנון כדי להעצים את נראותו במרחבים. חשוב להתייחס למגוון המדיות שבהן ניתן להביע את המוצר, כולל אלקטרוניות ומתקשבות בדף הבית, במסך המרכזי, בדף הפייסבוק של בית-הספר, וכד'.

תרשים זרימה – מבנה כללי של מוצר מארגי

מחווון כללי לפיתוח מוצר מארגי

שאלות ושיקולי דעת בדרך לפיתוח והפקת מוצר מארגי

פירוט והסבר (של המנהל/ת וההנהגה בעת תהליך העבודה על המוצרים)	הקטגוריות
	<p>שיקולים לבחירת המתווה הכללי של המוצר:</p> <p>סריקת חומרים הקיימים בבית-הספר + חומרי המקצוע החדש "תרבות יהודית-ישראלית", שאת תכניהם בית-הספר מעוניין להדגיש/ לחזק/ להשפיע באמצעותם:</p> <ol style="list-style-type: none"> א. היכרות עם תכנים ונושאי החומרים. ב. היכרות עם מגוון המדיות וההיצע המתודי. ג. בדיקת שאלות של תוכן, מידע, דיאלוג, וכד'. ד. זיהוי נקודות תוכן רופפות בבית-הספר. ה. חיבור למטרות ויעדי משרד החינוך. ו. היכרות עם עקרונות "פדגוגיה מוטת עתיד". ז. סריקת תפקודי הלומד של המאה ה-21. <ul style="list-style-type: none"> • מה חסר לנו במאגר? מה נדרש מאיתנו וטרם החלטנו כיצד מלמדים אותו? • לאן מכון אותנו הפרופיל הבית-ספרי על כל רכיביו? אילו היבטים בפרופיל אינם מקבלים מענה? • איזה מינון יהיה לידע, לחוויה, לעשייה ולאקטיביזם? • איזה היבטים פילוסופיים, חינוכיים, ייעוציים ופדגוגיים יהיו בו? • מה נדרש מאיתנו על פי שלושת העקרונות המארגיים?
	<p>שיקולים והיבטים בעניין מינון תכני ונושאי המוצרים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מה חסר? מה רוצים לחזק? במה אנו מומחים ומתמחים? מה הכי 'בוער' לנו? ממה נרוויח הכי הרבה? מה יתאים להיות מוצר הפונה אל כל אוכלוסיית התלמידים בכל שכבות הגיל?
	<p>שיקולים בבחירת המתודה שבאמצעותה יוגש המוצר לתלמידים:</p> <p>האם יופק כמשחק? כדילמה? כלמידה בסגנון בית-מדרשי? כמדריך למורה? כהסן-נייד? כתכנית מקוונת? ועוד...</p>
	<p>שיקולים בבחירת שמו של המוצר:</p> <p>ממה הוא נובע? לאן קשור? איזה רכיבים מהפרופיל מרומזים בו? איזו מחשבה נקדיש ל'מכנה המשותף' של שמו ושאר המוצרים שיופקו בעתיד? איזה כפל-משמעות נעניק לו? מה ההשפעה של שם המוצר ואיזו פליאה וסקרנות ניצר לקורא עוד בטרם קרא אותו?</p>
	<p>תיאור המוצר ורכיביו:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מה מתוכו מדריך הפעלה למורה ומה מתוכו פונה אל התלמיד? האם יהיו בו דפי עבודה? מטלות? דפי לימוד? משוברים, וכד'.

	<p>מי יהיו היוצרים?</p> <p>איזה מינון יהיה למוצרים בהיבט של יוצרי המוצר? מה יהיה חלקם של המורים/התלמידים/ההורים?</p>
	<p>רציונל התכנית אשר ממנה נובע המוצר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מהו הנושא הלימודי המרכזי של המוצר? • ניסוח מטרות לימודיות. • ניסוח מטרות להבניית זהות התלמיד.
1. 2. 3.	<p>מהם שלושת המסרים העיקריים של המוצר?</p>
	<p>כיצד נציג את הנושא על פי הגלגולים השונים לאורך השנים, לפרשנויות שונות ולפרספקטיבות שונות?</p>
	<p>איזה תכנים יהודיים, ציוניים ואזרחיים-דמוקרטיים נשלב במוצר?</p>
	<p>מהן המטרות של השימוש במוצר או של הפעילות באמצעותו (מטרות קוגניטיביות, רגשיות, חברתיות, ערכיות, מוסריות, 'זהותיות')?</p>
	<p>מהי התוצאה הצפויה כתוצאה מהשימוש במוצר? (עשייה/ תובנות / שיח/ הבעת עמדה?)</p>
	<p>כיצד מייצג/מבטא/משקף המוצר את הזהות (היהודית, ציונית, אזרחית-דמוקרטית) של בית-הספר? איזה בירור זהות מזמן המוצר? מה ההתייחסות במוצר לרכיבי זהות, להבניית זהות ולהשפעה על זהות?</p>
	<p>האם המוצר מזמן דיאלוג/ מרחבים/ הזדמנויות, לקיים פעילויות לשם השפעה על זהותו היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של התלמיד (איזו התייחסות יש בו לרכיבי הזהות: גורל משותף, קבוצות שונות בתוך העם, נבדלות, התגייסות, אמונות וערכים משותפים, עמדות ונורמות משותפות, וכד'?).</p>
	<p>מהי התבנית הכללית של המוצר אשר ממנה ניתן לגזור ולפתח מגוון הקשרים וליצור מוצרים אחרים? (מודל הניתן לשכפול?).</p>
	<p>איזה כלי הערכה ומדידה לבדיקת ההשפעה על זהות התלמיד יפותחו בצמוד למוצר?</p>
	<p>היתרונות השיווקיים של המוצר: מה הופך אותו לנגיש? מדוע שהתלמידים ירצו בו? האם ניתן להפיץ את המוצר ברבים?</p>
	<p>מהם מקורות המידע בהם נעזרנו כדי להפיק את המוצר? מה קראנו בנידון?</p>

	<p>בירור הלימוד של ההנהגה בדרך להפקת המוצר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • בדיקה שיש לימוד מעמיק של מקורות ראשוניים יהודיים, ציונים ואזרחיים-דמוקרטיים הנמצאים בבסיס התכנית. • בדיקה שיש לימוד רקע על המקורות ולימוד פרשנות ומחלוקות עליהם (מי כתב? איפה נאמר? באיזה הקשר היסטורי? מה הרעיונות מאחורי הפרשנויות?). • קישור ורלוונטיות לימינו. • עריכת דיון והבעה דעה אישית על הערכים והדילמות העולים מהמקור. • יצירת מקבץ שאלות ומטרות מבררות זהות.
	<p>בירור החוויה שיעניק המוצר למשתמשיו:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מידת האקטיביות של הלומד. • לימוד של תלמיד בוגר וצעיר. • חונכות של כיתות/שכבות. • משחק שולחן/רצפה. • אמנות על שלל היבטיה. • הצגה/מופע. • יצירה והדרכה בתערוכה. • טקס/כנס. • שיתוף הורים/אוכלוסיות אחרות.
	<p>בירור אפשרויות העשייה והמעשה שיעניק המוצר למשתמשיו:</p> <ul style="list-style-type: none"> • איזו פעילות מתקיימת בעקבות הלימוד (חניכת שביל, שליחת מכתבים, מתן תרומה, התנדבות, מפגש עם נציג של התחום הנלמד והכרת תודה, מחאה חברתית, כתיבת אמנה, וכו')?
<p>ראשי צוות:</p> <p>חברי/ות הצוות:</p>	<p>רשימת ראשי הצוותים וחברי הצוותים להפקת המוצר לפי אחריות ומטלות.</p>
	<p>קביעת לוח מדוקדק עם עצירות ביניים לבדיקת ההתקדמות.</p>
	<p>בניית מערך ללימוד, להטמעה ולהפצה למוצר.</p>

כלי עזר לפיתוח המוצר:

מחונן לכתיבת רציונל למוצר מארגי

תבחינים	מאפיינים ומילות מפתח	כתיבה כפסקה
<ul style="list-style-type: none"> פסקת פתיחה המוצר בהקשר לזהות 		
<ul style="list-style-type: none"> מטרת המוצר ערך מרכזי חיבור לפרופיל 		
<ul style="list-style-type: none"> ההנעה לבחירת המוצר ("כאבי הבטן" של בית-הספר) מה נקדם? מה נרויח? 		
<ul style="list-style-type: none"> מדוע בחרנו במוצר זה? (הצורך במוצר בשגרת החיים) 		
<ul style="list-style-type: none"> כיצד ניישם את המוצר וכיצד יופעל? 		
<ul style="list-style-type: none"> פסקת סיום (מה יקרה ללומד בעקבות לימוד המוצר?) 		

הבהרה מסייעת לכתיבת רציונל של מוצר: מדוע בית-ספר "XXX" החליט ליצור מוצר זה? מהן הגישות ותפיסות העולם של בית-הספר שיושגו באמצעות המוצר? מהי התפיסה הערכית העומדת בבסיס המוצר? מהו הצידוק למוצר? מהי הסיבה הבסיסית ליצירת מוצר זה? מה מיוחד בו ומאפיין אותו? מהו ה"למה" הכי עמוק שמנמק את הפיתוח של המוצר?

כדאי להשתמש בפתחות הבאות: "אנו שאפים ל..." / "היינו רוצים להשפיע על..." / "דמות האדם בצניי רוחנו..."

דוגמת טבלה מארגית המגלמת את שלושת עקרונות מארג (שלם בתוך שלמים; נראות; שילוב)

גרעיני המומחיות ("איך?")	הגורם המארגן ("מה? תוכני")	ערכים ("למה?")	חזון בית הספר ("לאן?")
רק הצלעות הרלוונטיות	רק החלקים הרלוונטיים	רק הערכים הרלוונטיים	רק החלקים הרלוונטיים של החזון שיובעו במוצר
כל החלק העליון הוא התגלמות עקרון "שלם בתוך שלמים"			

התחום: לימודי/ תרבותי/ פיסי/ ארגוני/ חברתי/ קהילתי
(עקרון הנראות בשישה תחומי חיים המופיע בתיבה בנפרד לכל תחום ותחום)

מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית ואזרחית-
דמוקרטית (עקרון השילוב)

מהי מטרת-על הקשורה לזהות?

מהן התוצאות המקיפות והכלליות שתוצו להגיע אליהן בהקשר של בירור ועיצוב זהות בקרב התלמידים?

כיצד המוצר מנכיח רכיבי זהות קולקטיביים (שפה עברית, זיכרון קולקטיבי, ארץ, תנ"ך, מקום, סמל, סימבול, ריטואל, סיפור היסטורי, אישים, דמויות מופת, וכד'...)?

לא כותבים כאן מה ידע התלמיד לעשות בעקבות הלמידה וגם לא מה הדרך להשגת המטרה.

דוגמאות למטרות-על הקשורות לזהות:

- הקניית מיומנויות לניהול דילמה מוסרית ולדרכים להעלאת נימוקים מבוססי מקורות.
- יצירת מפגש בין רכיבי זהות פנימיים לרכיב הזהות הקולקטיבי המסייע בבירור זהות.
- בירור הקשרים וההקשרים המתקיימים בין הטקסט הנלמד לבין אני-כאן-עכשיו.

מהי מטרת-על אימונית?

מהן התוצאות המקיפות והכלליות שתוצו להגיע אליהן בהקשר של רכישת ידע, הבנה ומיומנויות של הלומדים?

כאן כותבים מה ידע התלמיד לעשות בעקבות הלמידה.

דוגמאות למטרות-על לימודיות:

- טיפוח לומד עצמאי באמצעות יצירת מרחבי שאלות מבררות זהות.
- אימון במיומנויות טכנולוגיות מתקדמות.
- טיפוח היכולת לאיתור מידע באמצעים אלקטרוניים שונים.
- פיתוח מיומנויות חשיבה מסדר גבוה.
- טיפוח סובלנות, הבנה וכבוד לשונה.
- העמקת הידע בארון הספרים היהודי.
- התוודעות למתח הקיים בין זהות יהודית לבין זהות אזרחית-דמוקרטית.

דוגמאות למטרות לימודיות אופרטיביות ולהבניית זהות

רמות חשיבה	פעולת חשיבה
ידע	יגדיר, יתאר, יזהה, ייתן כותרת, ימייין, יכנה בשם, יציין, יבחר, יצמיד, ייזכר, יכיר. יזהה את רכיבי הזהות הקולקטיבים (היסטוריה, שפה, זיכרון, סמלים, מנהגים, טקסים, ספר הספרים...). יהיה מודע לתחושות, לרגשות, לעמדות ולדעות שלו שיתגבשו...
הבנה	יהפוך, יגן, יבחין, יעריך, יסביר, יכליל, ירחיב, ייתן דוגמאות, יבאר ביאור חופשי, יסיק, ינבא, ישכתב, יסכם, יתרגם, ישנה, ישלים, יחזה.
יישום	ישנה, יחשב, ידגים, יגלה, יתפוס, ישפר, יפעיל, ינבא, יבין, ייצר, יתייחס ל..., יבחר, יפריד, יחלק לסעיפים, יפתח, יכליל, ייחס. יפעל למען...
אנליזה	יחלק לסעיפים, יתאר גרפית, ימייין, יבחין, יזהה, ידגים, יסיק, ידגיש, יקשר, יבחר, יפריד, ימייין לקטגוריות, יעמת, ישווה.
סינתזה	ייצור קטגוריות, יחבר ויצרף, ייצור, יכין, יתכנן, ישפר, יארגן, יסדר מחדש, יבנה מחדש, ישחזר, ישכתב, יסכם, יציע, יספר, ירכיב, יפתח.
הערכה	יעריך, ישווה, יסיק, יבקר, יבדיל, ישייך, יסכם, יתמוך, ישפוט, יטען, יעמת, יאמת.

דוגמאות של מטרות להבניית זהות יהודית, ציונית ואזרחית-דמוקרטית לפי תחומי חיים

מקרה בוחן – דילמה מוסרית

דילמה - תחום חיים אישי

- חשיפת הלומד לשונות בין אנשים וקבלת האחר כדי להביא להיכרות מעמיקה של הלומד עם עצמו מתוך אימות ועימות של דעות ועמדות.
- חיבור הלומד לארץ, למורשת ולתרבות באמצעות יצירת "מפגש" עם תכנים הקשורים לתרבות ישראל ולמורשתה.
- יצירת הזדהות ושאיכות קולקטיבית סביב אירועים מכוננים בחיי העם, כגורם המשפיע על זהותו היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של התלמיד.

דילמה - תחום לימודי

- יצירת קשר משמעותי בין התלמיד לבין ערכים מובילים בטקסט תוך שימת דגש על הרלוונטיות שלו לחיי ההווה.
- מפגש של התלמיד עם מקורות מידע שונים כחלק מהבניית זהות ויכולת התמודדות עם דילמות המבוססות על ערכים.
- יצירת קשר משמעותי עמוק בין התלמיד לערכים העומדים בבסיסן של דילמות באמצעים אומנותיים שונים: ציור, כיר, כתיבה יוצרת, תמונות, סרטון וכד'.

דילמה - תחום תרבותי

- יצירת חוויה רגשית באמצעות חשיפה לקטעים מן המקורות, סיפורים אישיים, יצירות אמנותיות.
- השתתפות פעילה בטקסים בית-ספריים כחלק מדרך הלימוד וההפנמה: לפני הטקס, במהלך הטקס ואחרי הטקס.
- יצירת צמתי התמודדות עם שאלות הנוגעות לזהות אישית וחברתית באמצעות ביטויים תרבותיים שונים.
- יצירת מפגש בין הלומד לבין המכלול התרבותי, החברתי והסביבתי של האדם, הארץ והעם בעבר ובהווה.

דילמה - תחום פיסי

- עיצוב והשפעה על זהות אישית וחברתית באמצעות תיווך של ביטויים חזותיים.
- הפצת העשייה בעלון ובאתר הבית ספרי כחלק מטיפוח האחריות והלמידה.
- אימון בעצמאות ובאחריות אישית וקולקטיבית בטיפוח המרחב הפיסי לקראת העשייה, במהלכה ובעקבותיה.
- יצירת סביבה לימודית מותאמת ומזמנת עשייה, הנשקפת אל התלמיד ומסייעת להשפעה על זהותו.

דילמה - תחום ארגוני

- היכרות עם "האחר" כחלק מבירור והבניית הזהות האישית והקולקטיבית של התלמיד.
- העברת דעות ותכנים בתוך השכבות המחייבים למידה, הטמעה ויכולת ביטוי אישית.

- הגברת יכולת הביטוי בעל פה בקבוצה, בכיתה ובשכבה כחלק מהעצמת זהות הלומד.

דילמה - תחום חברתי

- הפצת העשייה החברתית בעלון הבית ספרי כחלק מהלמידה וההטמעה.
- תערוכות תוצרים כיתתיים במרחבים השכבתיים כחלק מלמידה אותנטית שבה הלומד שותף לתכנון, לבנייה ולהדרכה.
- יצירת אינטראקציה חברתית בקבוצות לומדים שונות כדי להביא לחשיפה של מגוון דעות ועמדות.
- יצירת מפגשים חברתיים רבי-דעות סביב נושאים המוצגים במרחבים.
- יצירת סקרנות ותחושת שייכות בהכנה ובהדרכה בתוצרים.

דילמה - תחום קהילתי

- יצירת חוויה, עניין ותחושת שייכות בקרב התלמידים בעת חשיפת הלמידה לקהילה.
- הפצת העשייה לקהילה הרחבה בעלון הבית ספרי כחלק מהלמידה וההטמעה.
- יצירת אינטראקציה קהילתית ושיתוף הקהילה כאקט המרחיב את הלגיטימציה של לימוד באמצעות דילמות מוסריות.
- יצירת מפגשים קהילתיים בעת מפגשי הדילמות ובעת ביקור במרחבים.
- אימון התלמיד במפגשים עם הורים ואנשי קהילה סביב נושא נלמד.

אוסף בלתי ממוין של מטרות ומתודות להבניית זהות יהודית, ציונית ואזרחית דמוקרטית

- חשיפה לידע ממקורות ראשוניים.
- עיצוב זהות יהודית, ציונית ואזרחית-דמוקרטית בנושא _____
- הכרת מבנה _____ והמרכיבים המרכזיים של _____.
- טיפוח הזיקה בין התלמיד לבין העם היהודי במדינת ישראל.
- הכרת ערכים מכוננים שלאורם _____.
- הבעת עמדה אישית בהקשר לערכים העולים מ _____.
- טיפוח אזרחות פעילה ומעורבות (עשייה המביעה רגשות, מחשבות, עמדות...).
- השוואה בין ערכי _____ לבין המציאות לשם נקיטת עמדה.
- יצירת ויכוח/דילמה/רב-שיח/דיאלוג בנושא _____
- היכרות עם התפתחות הנושא לאורך הדורות.
- יצירת חוויה רגשית עמוקה (טקס, כנס, ריטואל, משחק, מפגש זהויות, יצירה אומנותית...).
- התייחסות לתרבויות וזהויות אחרות והשפעתן על זהות התלמיד.
- השפעות של תוכן ומקום על זהות הלומד.
- חידוד עמדות אישיות כלפי אירועים, אישים, תרבויות, זהויות וכד'.
- יצירת רלוונטיות לתלמיד.
- הצבת אתגרי לימוד הדוחפים את התלמיד לשדות בלתי-מוכרים.
- דרישה של מגוון כישורים ומיומנויות למידה מהלומד.
- התנסות בהוראה אותנטית.
- מתן פומבי ללמידה: הופעה בפני קהל ("מיומנות "דיבור בציבור").
- מתן אפשרויות בחירה עם צורך בנימוקים מבוססי ידע ודעת.
- ניסוי וחקירה.
- יצירת תחרויות חיוביות בונות.

דוגמת סדנה ללימוד הפקת מוצר מארגי

מטרה:

- בניית מוצרים מארגיים מתוך תהליך עומק מובנה הנשען על התכנים והכלים המופיעים בבית המדרש המקוון.

תוצאה:

1. הנגשת המוצר המקוון לצוות הנהגת בית הספר.
2. בניית מוצר מארגי הנוגע בשלושה רבדים: זהות, שיח יהודי-אזרחי ועקרונות פדגוגיים.

מבוא:

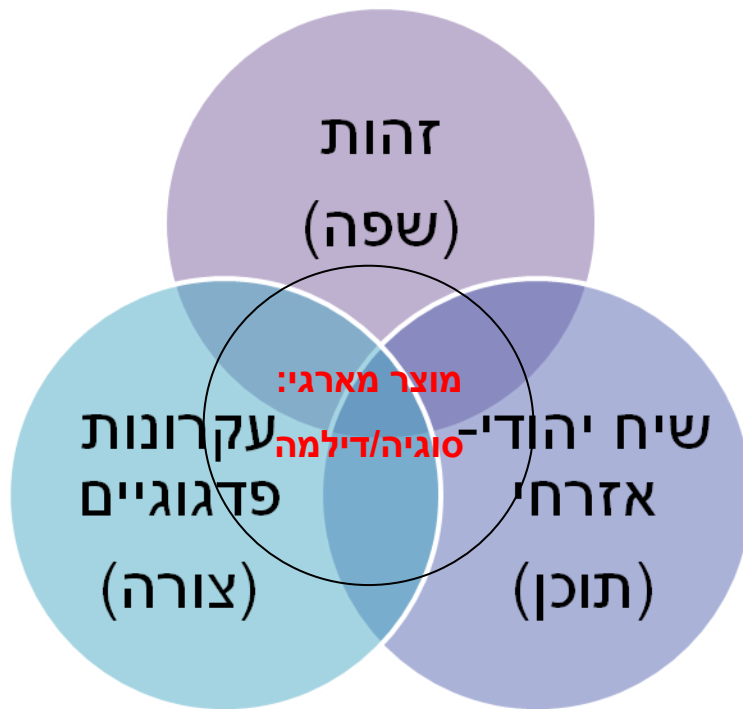
המוצר המארגי לשנת תשע"ו, "בית המדרש המקוון", נוגע בשתי שאלות יסוד בחינוך לזהות: שאלת ה"מה?" ושאלת ה"איך?", והוא יכול לשמש את עבודת ההנהגה והמליאה בבניית המוצרים המארגיים בשלבים שונים של העבודה על המוצר:

- בניית המוצר: שנים א-ב.
 - העמקת למידה מתוך המוצר: שנים ב-ג.
 - כלי להטמעת המוצר: שנים ג-ד.
 - מחוון למוצר: שנים ג-ד.
- בסדנה שלהלן נתייחס למקומו של המוצר המקוון בתהליך לימוד העוסק בשאלה "מהו המוצר המארגי?" ומסייע בבניית המוצר כפי שהוא מתבצע בשנים א-ב.

מהלך:

מפגש ראשון – הצגת המעגלים החותכים ("דיאגרמת ון") כתבנית כללית לכל מוצר מארגי: בבואנו לכתוב מוצר מארגי העוסק בתוכן/ סוגיה/ דילמה של זהות, אנו משוחחים תמיד על החיבור בין שלושה מרכיבים:

1. זהות – מהי זהות? מהם רכיבי זהות? כיצד מתעצבת זהות? ... = בקיאות ב"שפה".
2. שיח יהודי-ישראלי - סוגיות בוערות בחברה הישראלית (שבת, נישואין, יחס לאחר, צדק חברתי...) = בקיאות בתכנים, ב"מה".
3. עקרונות פדגוגיים – שאילת שאלות, דילמות, ידע-חוויה-עשייה, למידה עצמאית, שיתופיות, עבודה מול טקסט, כתיבה טיעונית, פיתוח שיח... - בחיבור למיומנויות הנדרשות על פי משרד החינוך כפי שהן מופיעות במתנ"ה = בקיאות בצורה, ב"איך".

לאחר הבנת התבנית הכללית, יתמקדו מפגשי ההנהגה הבאים בפירוק והבנה של כל מעגל בפני עצמו תוך חיבור ל"בית המדרש המקוון" והעמקה בו.

1. זהות:

- צפייה משותפת בהרצאתו של דר" אהוד דוד. ניתוח והבנת מושגי הזהות המופיעים בהרצאה (זהות-מיהות, רכיבי זהות, הקשרי משמעות, זיהוי והזדהות, וכו'...).

2. שיח יהודי-אזרחי:

- צפייה משותפת בהרצאתו של אדר כהן על יהדות ואזרחות – ניתוח והבנת ארבע הגישות לסוגיות יהודיות-אזרחיות.
- בחירה של סוגיה יהודית-אזרחית בה נרצה להעמיק (כדאי כבר לכוון לנושאים אותם נרצה לפתח במוצר המארגי שלנו) - סריקת המודולה הרלוונטית - קריאת הטקסטים והתנסות בסדנאות סביב התוכן הנבחר.

3. עקרונות פדגוגיים:

- לימוד של מהם "עקרונות פדגוגיים"?
- חיבור לעקרונות הפדגוגיים ולמיומנויות הנדרשות ממשרד החינוך כפי שהם מופיעים במתנ"ה, בפדגוגיה מוטת עתיד ובתפקודי הלומד של המאה ה-21.
- דליית העקרונות הפדגוגיים הקיימים בסדנאות.

רק לאחר היכרות והבנת התבנית הכללית של המוצר, וחיבור לתכנים ולעקרונות הפדגוגיים של הנושא בו אנו בחרנו להתמקד, נפנה למסמך "שאלות ושיקולי דעת בדרך לפיתוח והפקת מוצר מארגי", ולמילוי טבלאות המוצר.

סדנה נוספת ללימוד הדרך להפקת מוצר מארגי

מטרת היחידה:

❖ העמקה בדרכו של בית הספר כמשפיע על זהותו היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של הלומד באמצעות הכלי: מוצר מארגי.

תוצאה צפויה:

- ❖ למידה מעמיקה בתהליך השינוי הפדגוגי-מהותי שעובר בית הספר: מ"מעביר ידע" ל - "משפיע על זהות".
- ❖ הפילוסופיה מאחורי השאלה: "מהו מוצר מארגי?" עקרונות, מתווה ודרך פעולה.

ציוד וחומרים:

- ❖ מחשב בחיבור לברקו, לרמקולים ולהרצאתה של ד"ר נעמה רשף באתר מארג ברשת (יש לבדוק מראש את החיבורים והשמע במחשב שממנו יוקרן סרטון ההדרכה).
- ❖ שקופית המבנה האטומי: "מתבניות חשיבה לתבניות התנהגות".
- ❖ לוח פליפ צ'ארט, דפים ולורדים.
- ❖ בפולדר של כל משתתף: "מוצר מארגי, מהו?" (מאמר בדיסק-און-קי של המנחים).

מהלך היחידה:

פתיחה:

- חיבור למטרה הכללית ולתוצאות של ההשתלמות כולה.
- חיבור למטרת היחידה ותוצאותיה – הבנת המשמעות, המהות והרכיבים של מוצר מארגי.
- הסבר כללי על מטלות שנה ב' ובראשן – פיתוח 4 מוצרים מארגיים: מוצר מארגי הוא תכנית לימודים לכל דבר אלא שבהבדל מתכנית לימודים "רגילה", תפקידו של המוצר הוא להבנות את הזהות היהודית, הציונית והאזרחית-דמוקרטית של התלמיד ולהשפיע עליה, תוך יצירת תהליכים של בירור זהות. כדי להשיג הבניית זהות והשפעה על זהות, צריכים להתקיים מספר תנאים שאותם נלמד ביחידה זו, ובראשם – הבאת סוגיות ודילמות ללימוד.
- חלוקת הנספח: "מוצר מארגי, מהו?" קריאה מרפרפת של המאמר ואיסוף שאלות אל הפליפ צ'ארט ללא מתן תשובות.

את עיקר הלימוד ביחידה זו נעשה באמצעות סרטון המבהיר את מטרת היחידה ועריכת מספר עצירות במהלכו, כדי להסביר וכדי לענות על שאלות.

בפולדר שלכם יש דפים ריקים, תוכלו לרשום לעצמכם הערות, שאלות ומחשבות, כדי להעשיר את הבנתכם אודות מהותו ותפקידו של המוצר המארגי.

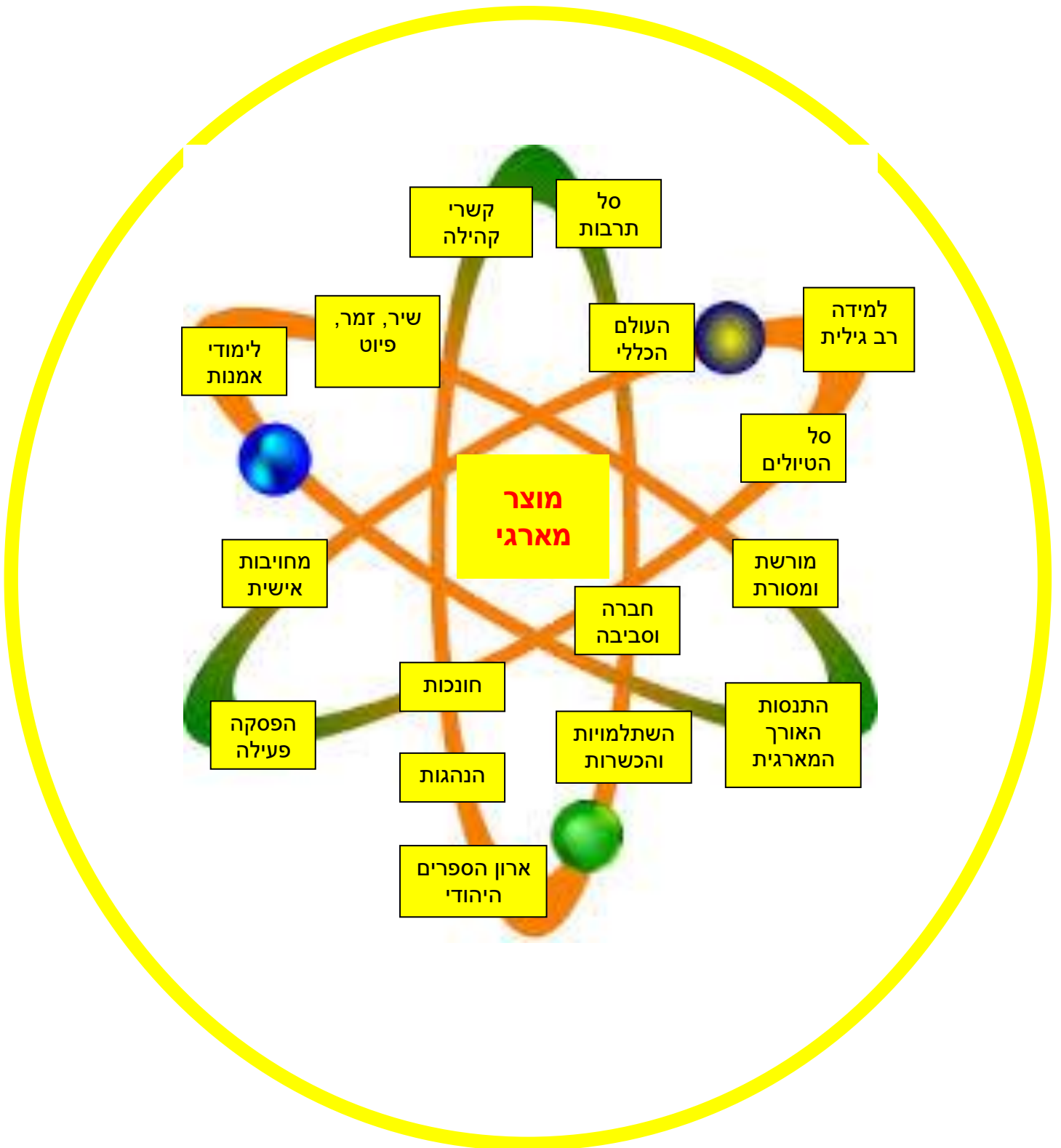
- התחברות לסרטון (15 דקות) "המוצר המארגי" [ביו-טיוב](#) מאת ד"ר נעמה רשף – מנחה בתכנית מארג, או דרך "[בית המדרש המקוון](#)" של תכנית מארג במרשתת.

נקודות עצירה מומלצות בסרטון:

- מהו "מרחב" ההתנסויות שתפקידנו לזמן לתלמיד? (00:57).
- העצירה כאן נועדה להסביר למשתתפים את תפקידו של המורה ביצירת "מגרש אימונים" שעליו התלמיד נע. על מגרש וירטואלי זה, מניח המחנך סימני שאלה ולא סימני קריאה (יהדות מבררת, שואלת, בודקת, מתאמתת...).
- תפקידו של המחנך הוא להביא גם את המקורות הרלוונטיים משלושת עולמות התוכן: יהודי, ציוני ואזרחי-דמוקרטי (**עקרון השילוב**), לתווך ולפרש אותם ביחד עם התלמידים.
- אחריותו של המחנך היא להנכיח את הפרופיל בעת הלימוד (**עקרון שלמים בתוך שלם**).
- בסיום הלמידה על המחנך לוודא שהתלמידים מביעים את תוצרי הלמידה בששת תחומי החיים (**עקרון הנראות**).
- המנסרה המשולשת ו"תהליך הנפיצה" כמטפורה המסייעת להבנת מהות המוצר (01:32).
- פירוק רכיב הזהות להקשרי משמעות: שפה, זמן, ספר, ארץ, זיכרון היסטורי, מנהגים, ערכים, סמלים... וההסבר על תהליך בירור הזהות (02:49).
- שלוש פאות של תוכן: יהדות, ציונות, אזרחות ("**עקרון השילוב**") ועוד שלוש פאות הקשורות להבניית הידע: ידע, חוויה, עשייה (מעשה/אקטיביזם) ומדוע כל השלוש, בהדגמת סוגיית השבת (06:04).
- עקרונות המוצר הם פרקטליים (משתקפים, משתבררים, משתכפלים, חוזרים על עצמם בעוצמות שונות ובהיבטים שונים) (07:26).
- ייחודיות המוצר המארגי נמדדת על פי הקישורים והחיבורים לפרופיל הייחודי: עקרון "**השלם בתוך השלמים**" – היניקה מהתשתית ההוליסטית-מארגית (09:07).
- "**עקרון הנראות**" – ששת תחומי החיים המעניקים יציבות עמוקה למוצר המארגי באמצעות העצמת נראותו (11:15).
- סיכום טבלאי: מה צריך מוצר מארגי לשרת? (12:08).
- הקרנת המבנה האטומי: "מתבניות חשיבה לתבניות התנהגות".

מתבניות חשיבה לתבניות התנהגות – "המבנה האטומי"

נראות הפרופיל במפגשים של התלמיד עם מאגר התכניות

סיכום, אסיף וסגירה:

- דבר חדש שלמדתי/משהו שהתבהר לי בעניין המוצר המארגי ותפקידיו/הבנה חדשה שנולדה ביכולת של ביה"ס להבנות ולהשפיע על זהות/התייחסות למארגיות של המוצר/הבנה חדשה בעניין שלושת העקרונות המארגיים, ועוד.

השתקפות עבודת המנחה בפיתוח מוצר על פי שנים – סרגל ההתפתחות

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'	שנה ד'
מוצר המופק מהתנסות האורך המארגית – אימון בהפקת "מיני מוצר"	הפקת ארבעה מוצרים - דור א' ("גירסא דינקותא")	הפקת שלושה מוצרים - דור ב' (המיישמים לקחים מדור א')	למידה, הטמעה ושיווק
<ul style="list-style-type: none"> • יתבצע לאחר סיום חילוץ פרופיל בית-הספר. • לימוד, בירור והעמקת ידע לגבי הערכים המובילים בתעודת הזהות הבית-ספרית. • לימוד, בירור והעמקת ידע אודות החזון, הגורם המארגן ונוסחת העבודה. • הנושא ייבחר מתוך מאגר התכניות הקיימות בביה"ס מתוך כוונה להתאמן ולהתנסות ("פיילוט"). • לימוד הטבלה המארגית ככלי עזר לראייה ולשכלול המהות המארגית. • וידוא השתקפות רכיבי הפרופיל: חזון; מערכת הערכים המרכזית; הגורם המארגן התוכני; גרעיני המומחיות. • וידוא השתקפות שלושת העקרונות המארגיים (שלם בתוך שלמים; נראות בשישה תחומים; שילוב טקסטים 	<ul style="list-style-type: none"> • א. היבטים תוכניים <ul style="list-style-type: none"> • יפקו לאחר ארגון מחודש של מאגר התכניות, ההתנסויות והפעילויות של ביה"ס ("מאוסף למאגר"). • לימוד עקרונותיה של 'מפת המתווה' והפקת אחד מהמוצרים על פיהן. • ההבדל בין תוצר למוצר; רצינות; הגדרה; מאפיינים של מוצר מארגי. • מוצר מארגי ותרומתו למעשה החינוכי: היבטים עיוניים, פדגוגיים ודידקטיים של רעיון ההפקה. • צורת הלמידה (המתודה) המאפיינת את המוצרים שביה"ס ירצה להפיק. • יצירת שיח ולימוד תוכני עם המנהל/ת וההנהגה (היבטים פדגוגיים, 'זהותיים', פילוסופיים, שיווקיים-פרסומיים וכד'). • למידה מהצלחות, מגרעיני המומחיות ומהקשיים בתהליך הפקת המוצר משנה א' (מהתנסות האורך המארגית). 	<ul style="list-style-type: none"> • א. היבטים תוכניים: <ul style="list-style-type: none"> • קביעת לו"ז מדורג להפקת המוצרים בתבנית מפות המתווה ולתכנון מהלך הלמידה שבו מוצרים אלו לא יהיו דומים לקודמיהם במכלול ההיבטים המרכיבים מוצר. • שכלול היכולת לזהות במוצרים התפתחות הולכת ומעמיקה, הולכת וגדלה, של עיסוק בתפיסות הזהותיות-פדגוגיות של ביה"ס והכנסת היבטים קונפליקטואלים. • שכלול היכולת להמשגת העשייה החינוכית-ערכית ושיקופה בתפיסות שהמוצרים מביעים. • זיהוי רכיבי זהות ורכיבים מבני/משפיעי זהות בעת בחירת המוצרים שביה"ס מבקש להפיק. • למידה, הטמעה 	<ul style="list-style-type: none"> • למידה, הטמעה, שיווק ופרסום של כל שבעת המוצרים וסיום הפקת לקחים. • עיגון כל שבעת המוצרים המארגיים בלוח גאנט של בית-הספר.

	<p>ושיווק. ב. היבטים תשתיתיים וארגוניים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מנגנונים והרכבים של אנשים, צוותים, מנהיגות וכלים בדרך אל הפקת המוצרים. • קביעת לו"ז מדוקדק לתהליך פיתוח המוצרים, לעיצובם הגראפי, להגהות ולהפעלה שלהם כפיילוט. • תכנון שלבי המדידה וההערכה של המוצרים תוך כדי עבודת צוותי פיתוח המוצר. • פיתוח מדריך למורה להפעלת המוצרים. • תכנון שלבי הלמידה, ההטמעה וההפצה בעת ובסוף הפקת המוצרים. 	<ul style="list-style-type: none"> • התייחסות לכל הנושאים ה'זהותיים' (רכיבים, הבניה, טיפוח והשפעה על זהות). התלבטות עם ההנהגה בעניין רכיבי הזהות ומינונם במוצרים שביה"ס מתכנן להפיק בעזרת דיון ממוקד אודות שיטות, גישות, פדגוגיות שונות מעולמות תוכן ותיאוריה שונים: פסיכולוגי, פילוסופי, רגשי, לאומי, אישי, קולקטיבי וכד'. <p>ב. היבטים תשתיתיים וארגוניים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מנגנונים והרכבים של אנשים, צוותים, מנהיגות וכלים בדרך אל הפקת המוצרים. • קביעת לו"ז מדוקדק לתהליך פיתוח המוצרים, ללמידה משותפת של הצוות החינוכי את המוצרים, לעיצובם הגראפי, להגהות ולהפעלה שלהם כפיילוט. • מדידה והערכה של יכולת המוצר להשפיע על זהות הלומד כחלק מהתנסות האורך המארגית. 	<p>יהודיים, ציוניים ואזרחיים-דמוקרטיים).</p> <ul style="list-style-type: none"> • מדידה והערכה של יכולת המוצר להשפיע על זהות הלומד כחלק מהתנסות האורך המארגית.
--	---	--	---